

Verslag concept

Technische toelichting Kennisgeving referendum

Datum Technische briefing	:	3 maart 2022
Voorzitter	:	M.C. Steeman
Statengriffier	:	mw. K. Bolt
Staten- en commissie-adviseur	:	M. Admiraal
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 33 23 / admiraalm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
	Voorzitter	: M.C. Steeman
5	Staten-/commissieleden:	50PLUS/PVDO : mw. W. van Soest
		CDA : mw. W. van Anandel
		CU : M.C.A. Klein
		DENK : E.S.J. Mangal (duo-commissielid)
10		D66 : E.B. Kanik, mw. A.C. Kapitein en mw. A.J.C.E. Strens
		Fractie Baljeu : --
		FvD : --
		GroenLinks : A. Gielen en R.P.M. Kocken
		JA21 : --
15		Liberaal N-H : mw. G.H. van Geffen
		PvdA : G.L.J. Leerink en mw. A.T.B. de Vries
		PvdD : J.P. Hollebeek en F.A.S. Zoon
		PVV : J.J.A.M. van Hooff
20		SP : W. Hoogervorst
		VVD : mw. J.F.L. Kaamer van Hoegge, J.P.H.M. van Gilse en E.J. van der Maas
	Voorts aanwezig:	mw. mr. J. Bootsma (Pels Rijcken) prof. dr. J.J.M. van Holsteijn (voorzitter Referendumcommissie N-H)
25	Notulist:	mw. I.L. Vos (Moneypenny BV)

30 Agenda

1. Opening
2. Technische toelichting
3. Sluiting

35

1. Opening

De **voorzitter** opent de online bijeenkomst om 18.31 uur en heet alle aanwezigen van harte welkom. De aanleiding van deze ingelaste technische toelichting is de ingediende kennisgeving voor referendumverzoeken over de eerste partiële herziening van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 en de over de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022.

45 Beide besluiten staan maandag 7 maart 2022 op de agenda van Provinciale Staten. Omdat beide kennisgevingen van referenda voorzien zijn van voldoende handtekeningen moeten Provinciale Staten in hun vergadering besluiten over de geldigheid van deze verzoeken, voordat ze een volgende fase ingaan.

50 Over de Noord-Hollandse Referendumverordening, de kennisgevingen en de besluiten die nu voorliggen, zal mevrouw Bootsma, jurist bij Pels Rijcken, een toelichting geven via een korte presentatie. Daarna worden de Staten- en commissieleden in de gelegenheid gesteld voor het stellen van technische vragen aan mevrouw Bootsma.

55 Vervolgens zal de voorzitter de Referendumcommissie Noord-Holland, de heer Van Holsteijn, een toelichting geven op het uitgebrachte advies van de Referendumcommissie aan Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. Ook na deze toelichting kunnen vragen worden gesteld aan de heer Van Holsteijn.

2. Technische toelichting

60 Mevrouw **Bootsma** (Pels Rijcken) merkt op dat de vraag voorligt of de twee besluiten referendabel zijn. Het eerste besluit betreft de vaststelling van de eerste partiële herziening van de Omgevingsverordening N-H 2020 (OV NH2020). Het tweede besluit is de vaststelling van de Omgevingsverordening N-H 2022 (OV NH2022), die in werking moet treden met de nieuwe Omgevingswet. Dit zijn besluiten van Provinciale Staten. Dat betekent dat ze onder het bereik van de Referendumverordening vallen. De meeste uitzonderingen die maken dat een dergelijk besluit eventueel niet referendabel is, zijn niet van toepassing.

70 Provinciale Staten moeten een besluit nemen over de afweging of de uitzondering vanwege spoedeisende of dringende provinciale belangen zich voordoet. Als er een referendum wordt gehouden zal een besluit moeten worden genomen over de inwerkingtreding van de beide besluiten.

De Referendumcommissie heeft een advies uitgebracht over de eerste vraag. Het advies is dat de uitzondering vanwege spoedeisende of dringende belangen naar de mening van de Referendumcommissie zich niet voordoet. Provinciale Staten moeten een besluit over dat advies nemen.

75 Zijn er spoedeisende of dringende belangen, die maken dat het besluit niet referendabel is? Voorop gesteld moet worden dat het echt om een uitzondering gaat. De Referendumverordening neemt als uitgangspunt dat over een besluit van Provinciale Staten een referendum kan worden gehouden. Bij de vraag of de uitzondering hier kan worden toegepast, kan niet ook nog worden betrokken of een referendum wel of niet wenselijk wordt geacht. De Referendumverordening is het kader. Binnen dat kader moet worden geopereerd. In principe is het aan Provinciale Staten om de afweging te maken of de uitzondering zich voordoet en ook om daar het besluit over te nemen. Vervolgens kan een dergelijk besluit aan de rechter worden voorgelegd. De bestuursrechter kan dat besluit toetsen in een procedure, al zou worden besloten om geen referendum te houden. De bestuursrechter beslist

aan de hand van de Referendumverordening. De rechter laat Provinciale Staten daarbij
85 beoordelingsruimte, maar die verlangt dat een besluit, om geen referendum toe te staan, een
deugdelijke motivering heeft. Die motivering moet kloppen en consistent zijn. De rechter moet
kunnen begrijpen waarom die motivering inhoudt dat er geen referendum kan worden gehouden.
De motivering moet aansluiten bij de feiten en de formulering van de uitzonderingsgrond. Als zou
worden besloten dat er geen referendum kan worden gehouden, dan zal de rechter willen weten of
90 er op een ander moment een referendum over 'wind-op-landregels' mogelijk is en zo nee, hoe
zich dat tot de Referendumverordening verhoudt. De rechter zal ook belang hechten aan het advies
van de Referendumcommissie.

Waarover moeten besluiten worden genomen? Zijn de besluiten referendabel, of is de uitzondering
voor spoedeisende of dringende provinciale belangen van toepassing? Vervolgens is er de vraag of
95 de inwerkingtreding moet worden uitgesteld. De besluiten moeten zowel worden genomen over de
partiële herziening van de huidige OV NH2020 als over de vaststelling van de nieuwe OV NH2022.

Stel dat Provinciale Staten besluiten dat er wel een referendum wordt gehouden, moet er dan nog
een besluit worden genomen over de inwerkingtreding? Feitelijk gaat het referendum over de
regels voor wind-op-land. Als een kennisgeving voor een referendum wordt toegelaten, dan
100 vervalt de regeling van de inwerkingtreding van de besluiten. De eerste partiële herziening houdt in
dat de huidige regels voor wind-op-land komen te vervallen. Als de inwerkingtreding van dat
besluit vervalt, dan gaat die wijziging niet door en dan blijven de huidige regels uit de
Omgevingsverordening over wind-op-land gelden. Voor de nieuwe OV NH2022 is van belang dat
de nieuwe Omgevingswet, die zal moeten ingaan op 1 januari 2023, maakt dat de oude OV
105 NH2020 automatisch vervalt. Als geen nieuwe OV wordt vastgesteld dan is er geen OV in de
provincie en dus ook geen regels over wind-op-land, als de inwerkingtreding van de nieuwe OV
zou blijven liggen, totdat er een referendum komt.

Is een referendum wenselijk, slechts voor het deel van de regels voor wind-op-land, dan kan
daarvoor een apart besluit worden opgesteld. In dat aparte besluit staan dan volgens het ontwerp
110 geen regels voor wind-op-land; niet de regels over wind-op-land, die de initiatiefnemers van het
referendum willen weten. Ze hebben er dus niets aan als dat besluit niet in werking treedt en wordt
opgeschort.

De Referendumverordening kent ook nog een andere mogelijkheid. Als wordt besloten dat een
referendum kan worden gehouden en de inwerkingtreding van de besluiten, waarover het
115 referendum moet gaan, geen uitstel kan lijden, dan kan een aparte regeling worden gemaakt over
die inwerkingtreding en kan worden bepaald dat de besluiten wel in werking treden (Zie artikel 11
lid 3 van de Referendumverordening). Provinciale Staten moeten dan iets regelen voor de
inwerkingtreding van de besluiten. Het besluit over de eerste partiële herziening houdt in dat de
huidige regels uit de OV over wind-op-land vervallen en dat in de huidige RES 1.0 zoekgebieden
120 windturbines ruimtelijk mogelijk kunnen worden gemaakt, als die ruimtelijk zorgvuldig worden
ingepast. Als zou worden besloten dat dit besluit al wel in werking treedt, –ook al wordt er een
referendum over gehouden–, dan betekent het dat de regel voor wind-op-land komen te vervallen.
Stel dat wordt besloten dat het tweede besluit over de OV NH2022 in werking moet treden en wel
op het moment dat de nieuwe Omgevingswet in werking treedt, dan heeft de provincie vanaf de
125 inwerkingtreding van de Omgevingswet wel een nieuwe OV. In die nieuwe OV zitten volgens het
ontwerp, niet langer de huidige regels voor wind-op-land. In de nieuwe OV is opgenomen dat in de
huidige RES-zoekgebieden windturbines ruimtelijk mogelijk kunnen worden gemaakt, als die

ruimtelijk zorgvuldig kunnen worden ingepast.

130 Als een referendum wordt toegestaan over de nieuwe OV en dat referendum is nog niet geweest voordat de nieuwe Omgevingswet in werking treedt en er wordt geen nieuwe OV vastgesteld, dan vervallen de regels, die nu in de huidige OV zijn opgenomen.

Als een referendum wordt toegestaan en Provinciale Staten wensen dat ook de nieuwe OV in werking treedt als de nieuwe Omgevingswet van kracht is, dan kunnen Provinciale Staten dat bepalen. Dan betekent dit dat er wel regels zijn voor de omgeving en dat die regels inhouden dat
135 er geen regels zijn voor wind-op-land.

De heer **Mangal** (DENK) begrijpt uit de toelichting dat windturbines kunnen worden ingepast als die zorgvuldig kunnen worden geplaatst. Is er een definitie voor zorgvuldig, of zijn daaraan beperkingen gesteld?

140 Mevrouw **Bootsma** (Pels Rijcken) moet het antwoord op deze vraag schuldig blijven. Ze heeft alleen de technische vragen over de Referendumverordening voorbereid. De gestelde vraag gaat over de inhoud van het besluit. Mevrouw Bootsma laat die vraag graag aan de vergadering van Provinciale Staten.

145 De heer **Klein** (CU) zegt dat eerder door Provinciale Staten is besloten dat de RES niet referendabel is. Het gaat inhoudelijk over een zeer gerelateerd thema, terwijl het besluit heel anders is. In hoeverre neemt ook een rechter dat mee? De tweede vraag gaat over de optie om een deelbesluit te nemen. Op maandag 7 maart ligt het voorstel voor over de gehele OV. Stel dat Provinciale Staten een deelbesluit willen nemen, wat is daarvoor nodig? Moet het besluit voor aanstaande maandag worden opgeknipt?

150 Mevrouw **Bootsma** verwijst naar de eerdere sessie over het vorige referendumverzoek in het kader van de RES. Provinciale Staten besloten dat het betreffende besluit niet referendabel was. Daar lagen inhoudelijke redenen aan ten grondslag, maar ook het feit dat Regionale Energiestrategieën (RES) samen met andere partijen moeten worden vastgesteld. Daarop moeten partijen hun eigen besluitvorming baseren. Stel dat Provinciale Staten besluiten dat het besluit niet referendabel is,
155 dan is dat consistent met het besluit over de RES'en. De situatie verschilt enigszins. Verondersteld kan worden dat de rechter zal vragen of er ander moment komt waarop de Staten een referendum wel zouden willen toestaan over de regels van wind-op-land en als dat moment er niet komt zal de rechter vragen waarom de provinciale belangen zo dringend en spoedeisend zijn dat de besluiten echt nu in werking moeten treden.

160 Zou het helpen om een deelbesluit te nemen? In de nieuwe OV NH2022 staan allerlei regels en specifiek regels ten aanzien van wind-op-land. Het zou wel bezwaarlijk zijn als de Staten alle regels niet in werking laten treden op het moment dat er een nieuwe Omgevingswet is. Vanuit de inhoud gedacht biedt opknippen hier geen oplossing. De initiatiefnemers van het referendum zijn tegen het laten vervallen van de regels voor wind-op-land. Ze zijn tegen het ontwerp, zoals dat nu
165 voorligt in de nieuwe OV. Zij willen andere en strengere regels, of de huidige regels behouden. Er zitten nogal wat haken en ogen aan een deelbesluit, maar Provinciale Staten hebben natuurlijk zelf in de hand hoe zij besluiten vormgeven.

De heer **Kanik** (D66) vraagt naar de criteria voor het bepalen van de spoedeisendheid? Zijn die

170 criteria vastgelegd? In een genoemd voorbeeld waarin de Staten de OV NH2022 wel in werking laten treden, zouden er geen regels voor wind-op-land zijn. Gaat het om de regels die in OV NH2020 staan? Wat betekent het als er geen regels voor wind-op-land zijn?

Mevrouw **Bootsma** licht toe dat de huidige regels voor wind-op-land niet in de nieuwe OV NH2022 staan. Kort samengevat zijn dat de 600-meter-afstandeis, de drie-op-een-lijn-eis en de maximale ashoogte.

175 Het is aan Provinciale Staten om invulling te geven aan de criteria voor spoedeisendheid. Bij de totstandkoming van de Referendumverordening is geconstateerd dat vooraf niet kan worden voorspeld of uitstel van een besluit niet mogelijk is vanwege spoedeisende of dringende provinciale belangen. Provinciale Staten moeten wel kunnen uitleggen dat er spoedeisende of dringende provinciale belangen zijn die maken dat niet kan worden gewacht met het doorvoeren van
180 besluitvorming totdat er een referendum is gehouden.

De **voorzitter** merkt op dat vanuit de Referendumcommissie een toelichting volgt op het advies. Dan is er de gelegenheid om de vraag over de criteria te stellen.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) begrijpt uit eerdere beantwoording dat het niet helpt om een deelbesluit te nemen, omdat de initiatiefnemers andere of strengere regels zouden willen. De aanvragers van
185 het referendum willen liever de huidige regels, dan de regels zoals die worden voorgesteld in de OV NH2022. Het zou hen, maar ook de OV NH2022, toch juist wel helpen als alles in werking mag treden, behalve een deel? Dan blijven immers de huidige regels gelden, totdat er een referendum is geweest. Provinciale Staten wordt iets gevraagd. De Staten maken vaak politieke keuzes. Neemt een rechter de politieke, afweging hoe politieke partijen in een referendum staan, mee, of is het vooral
190 een juridische vraag of een besluit wel of niet referendabel is?

Mevrouw **Bootsma** legt uit dat het deelbesluit de nieuwe OV NH2022 zou betreffen. Het zou vervelend zijn als de nieuwe OV NH2022 niet in werking treedt als de nieuwe Omgevingswet van kracht is. Een deelbesluit zal niet helpen. De huidige regels van de OV, welke de initiatiefnemers van het referendum willen behouden, vervallen automatisch als de nieuwe OV in werking treedt. In
195 het Ontwerp OV staat een hoofdstuk over regels voor wind-op-land. De initiatiefnemers vinden deze regels niet voldoende. Met het eruit knippen van dat nieuwe hoofdstuk en het middels een deelbesluit vaststellen hebben de initiatiefnemers niet de oude regels terug.

De rechter toetst of de afweging, die Provinciale Staten maakten, past binnen de Referendumverordening. Een rechter bepaalt niet of er sprake is van spoedeisende of dringende
200 provinciale belangen, maar deze zal toetsen waarom dat zou moeten betekenen dat de inwerkingtreding niet kan worden uitgesteld.

De heer **Hoogervorst** (SP) noemt het voorbeeld waarbij Provinciale Staten een besluit niet referendabel achten, maar de rechter wel. De Staten kunnen daarna besluiten of de OV NH2022 wel of niet in werking gaat treden. Klopt het dat er in beide gevallen geen regels zijn voor wind-op-
205 land? Stel dat de aanvragers van het referendum, die op zijn minst de huidige regels willen behouden, bij het toestaan van het houden van een referendum, geconfronteerd worden met de situatie waarin er helemaal geen regels meer zijn. Die periode van geen regels kan lang duren. Hebben Provinciale Staten dan geen enkele reden meer om te zeggen dat op een bepaalde plek wind op land onwenselijk is?

210 Mevrouw **Bootsma** legt uit dat het ontbreken van regels voor wind-op-land, zoals aangegeven in

het voorbeeld, geldt voor de nieuwe OV NH2022. Stel dat er wel een referendum kan worden gehouden en het besluit tot inwerkingtreding wordt niet opgeschort, dan hebben de initiatiefnemers daar wel iets aan voor wat betreft de eerste partiële herziening. Provinciale Staten zouden op een later moment, op basis van de uitkomst van het referendum, nog kunnen besluiten dat er extra regels aan de OV moeten worden toegevoegd.

De heer **Hoogervorst** (SP) is benieuwd of het in theorie mogelijk is dat er gedurende een periode geen regels zijn en dat de aanvragers van het referendum van een koude kermis thuiskomen.

Mevrouw **Bootsma** antwoordt dat in de huidige regels de eisen zijn opgenomen, die de initiatiefnemers willen behouden. Het partiële herzieningsbesluit stelt dat die eisen eraf moeten. Als een referendum wordt gehouden en de inwerkingtreding wordt opgeschort dan blijven de huidige regels gelden. Als het referendum wordt gehouden voordat de nieuwe Omgevingswet en nieuwe OV in werking treden, of de huidige regels vervallen, dan is er geen periode waarin geen regels gelden. Als het referendum en de besluitvorming over de uitkomst pas daarna plaatsvinden dan kan het zijn dat er geen regels gelden. Dat hangt samen met de keuze die Provinciale Staten maken over de nieuwe OV en of de nieuwe OV wordt vastgesteld conform het ontwerp, zoals dat nu voorligt.

Mevrouw **De Vries** (PvdA) stelt dat, wanneer een of beide besluiten onderwerp worden van raadgevend referendum, de Adviescommissie een rol speelt bij de formulering van de vragen. Spelen Provinciale Staten daarin ook nog een rol?

Mevrouw **Bootsma** moet de Referendumverordening erop nakijken. Een antwoord volgt later.

Statenlid **Kocken** (GL) begreep uit de toelichting dat de rechter belang zal hechten aan de vraag of het referendum ook nog op een ander moment kan worden gehouden. Statenlid Kocken ziet dat niet terug in de verordening als reden om het besluit nu niet referendabel te achten. Zijn er meer overwegingen die ruimte bieden voor enige politieke afweging of andere argumenten?

Statenlid Kocken verzoekt artikel 5 sub n en artikel 11 lid 3 nader toe te lichten.

Mevrouw **Bootsma** vertelt dat Provinciale Staten de RES'en niet het juiste moment vonden voor een referendum. Als nu wordt gesteld dat dit ook niet het juiste moment is, klopt het dan dat er feitelijk nooit een goed moment is om over deze vraag een referendum te houden? Een rechter zal willen weten of het klopt dat een aanvraag steeds naar een volgend moment wordt geschoven. Een uitleg zal worden gevraagd over de spoedeisendheid.

Artikel 5 gaat over de vraag of het besluit referendabel is. Artikel 11 komt pas aan de orde in het vervolgproces. Als het besluit referendabel is, moet er dan iets worden geregeld voor de inwerkingtreding van het besluit? In beide artikelen worden vergelijkbare termen gebruikt. Het zijn twee bevoegdheden voor verschillende situaties.

De **voorzitter** meldt dat er vanuit de griffie een antwoord is gekomen op de vraag van mevrouw De Vries. Artikel 41 lid 1 Referendumverordening: Provinciale Staten stellen op voorstel van de Referendumcommissie de vraagstelling voor het referendum vast.

De voorzitter bedankt mevrouw Bootsma en assistente van Pels Rijcken voor de heldere toelichting. Mochten er achteraf nog technische vragen zijn dan kunnen deze nog worden gesteld via de griffie.

De voorzitter geeft het woord aan de voorzitter van de Referendumcommissie Noord-Holland, de

heer Van Holsteijn.

De heer **Van Holsteijn** (voorzitter Referendumcommissie) spreekt van een uniek moment. Het is de eerste keer dat de Referendumcommissie Noord-Holland daadwerkelijk optreedt. Recent heeft de Referendumcommissie een advies doen uitgaan. Dit is de eerste presentatie aan Provinciale Staten.
255 De Referendumcommissie bestaat uit vijf leden, –onafhankelijke deskundigen–, te weten Marië Fabbriotti, Marianne Heermans, Marion Veerbeek, Philip van Praag en Joop van Holsteijn als voorzitter. De heer Van Holsteijn hoopt dat de gehele Referendumcommissie, bij gelegenheid, kan kennismaken met Provinciale Staten.

260 De Referendumcommissie brengt advies uit over alle aspecten die een referendum kunnen betreffen. Dat kan gevraagd of ongevraagd advies zijn. Op dit moment ligt er een ongevraagd advies voor over de referendabiliteit van de twee besluiten die op tafel liggen. De Referendumcommissie baseert zich daarbij primair op de Referendumverordening Noord-Holland 2018 en het Reglement van Orde Referendumcommissie Noord-Holland van 2020.

265 Alle Statenleden dienen zich te realiseren dat het hier een correctief referendum betreft. Een aantal burgers is niet tevreden met een besluit van Provinciale Staten en wenst dat het besluit van tafel gaat. Als een advies tot stand komt en dit wordt overgenomen door Provinciale Staten dan wordt dat besluit ingetrokken. De vraag of de initiatiefnemers daar iets aan hebben, is voor de Referendumcommissie niet relevant. De Referendumcommissie kijkt of dit een referendabel verzoek is. Het verzoek betreft de vraag of er een correctief referendum kan worden gehouden. Het
270 verzoek is niet of een bepaald beleid tot stand kan komen. Dat is aan Provinciale Staten om daarvoor met voorstellen te komen en besluiten over te nemen.

Ten tweede is het een raadgevend referendum. Het advies van de kiesgerechtigde bevolking aan Provinciale Staten is niet bindend.

275 Ten derde gaat een referendum, volgens de Referendumverordening, over een besluit van Provinciale Staten. Een integraal besluit. Heel veel besluiten zullen verschillende onderdelen hebben. Vele onderdelen zullen niet omstreden zijn en sommige wel. Het is volgens de Referendumverordening niet mogelijk om over onderdelen een referendum te houden. Als specifieke onderdelen met name omstreden zijn en een referendum daarover mogelijk zou moeten zijn, dan is het zaak om die onderdelen in een apart besluit op te nemen. Als er een besluit is van
280 Provinciale Staten dan kan het referenduminstrument in deze vorm in deze verordening tot stand komen.

Op dit moment is de referendabiliteit van twee besluiten aan de orde. De Referendumcommissie heeft daarover op 28 februari jl. schriftelijk advies uitgebracht. Daarbij ging het primair over de vraag of uitsluitingsgronden, zoals genoemd in artikel 5 van de Referendumverordening, van
285 toepassing zijn en dan met name de uitsluitingsgrond rondom lid 2, sub n. Het spoedeisende en dringende karakter van de besluiten zou ertoe kunnen leiden dat een bepaald besluit niet referendabel is. Voor het vaststellen van spoedeisend en dringende belangen zijn geen strikt objectieve criteria. Daar zit enige discretie voor Provinciale Staten. Om die reden is deze formulering in de Referendumverordening Noord-Holland opgenomen. In de geest van de
290 verordening moeten daaraan wel strikte eisen worden gesteld. Het simpele feit dat een politieke wens aanwezig is, of een beleidsvoornemen en dat een meerderheid van de Staten dat besluit zou willen nemen en meent dat het onderliggende probleem snel moet worden opgelost, geeft als zodanig een bepaald besluit nog geen spoedeisend of dringend karakter, in de zin van de

295 verordening. Het wordt pas echt spoedeisend of dringend als het betreffende besluit en de
inwerkingtreding en uitvoering daarvan geen uitstel vergen. Pas dan is er in de geest van de
verordening sprake van spoedeisendheid. Als elke vertraging, elke tijdsdruk of politiek bestuurlijke
hinder zou resulteren in de conclusie dat er sprake is van spoedeisend en dringend, dan zou het
instrument niet meer bruikbaar zijn. De aard van het instrument is dat de bevolking het recht heeft
om op enig moment te zeggen dat een pas op de plaats moet worden gemaakt. Een pas op de
300 plaats betekent in beginsel dat er enige vertraging optreedt. Mocht het toch zo zijn dat een besluit,
in dit geval twee besluiten, referendum worden geacht, maar dat toch geen uitstel geleden kan
worden, dan is er artikel 11, lid 3, zodat tot inwerkingtreding kan worden besloten, zonder dat
daarmee een referendum onmogelijk wordt gemaakt.

305 Het is mogelijk dat het politiek bestuurlijk proces enige hinder zal ondervinden als een referendum
wordt gehouden, maar naar de mening van de Referendumcommissie is er geen sprake van
spoedeisende of dringende provinciale belangen, zoals die genoemd worden in de
Referendumverordening. Volgens de Referendumcommissie zijn de twee besluiten referendum in
de zin van de verordening, ook in het licht van artikel 5, lid 2 sub n.

310 Mevrouw **Van Andel** (CDA) schets de situatie dat een referendum wordt gehouden. Het is daarna
aan Provinciale Staten om te beslissen of een ander besluit moet worden genomen. Dit levert dan
toch geen probleem op voor de inwerkingtreding?

315 De heer **Van Holsteijn** legt uit dat een referendum alleen mogelijk is over een besluit van
Provinciale Staten. Het is correctief, dus een referendum achteraf. Als het tot een referendum komt,
wordt in beginsel de inwerkingtreding van een besluit opgeschort. Daarop kan een uitzondering
worden gemaakt. Als het een besluit betreft dat geen uitstel duldt, dan kan, in bijzondere
gevallen, alsnog de inwerkingtreding plaatsvinden.

320 De heer **Kanik** (D66) verwijst naar artikel 5, lid 2 sub i. De Omgevingswet is een besluit van een
hogere overheid. De provincie heeft een Omgevingsverordening nodig. Op basis van welke criteria
ziet de Referendumcommissie dat anders? Op basis van welke criteria stelt de
Referendumcommissie zich op het standpunt dat er geen sprake is van spoedeisende en dringende
provinciale belangen?

325 De heer **Van Holsteijn** legt uit dat met artikel 5, lid 2 sub i 'ter uitvoering van het besluit van een
hoger bestuursorgaan of de wetgever' wordt in de zin van deze verordening bedoeld dat het echt
uitvoering is op het niveau van de provincie van een besluit waar de provincie niet of nauwelijks
eigen beleidsvrijheid heeft. Het betreft puur uitvoering. De verordening zegt op dit punt dat het
niet de bedoeling is dat daarover een referendum gehouden moet worden. Dat besluit is in
beginsel genomen door het hogere orgaan en niet door de provincie. In het onderhavige geval lijkt
er wel degelijk discretionaire vrijheid te zijn voor de provincie om een bepaalde invulling te geven
en om keuzes te maken. Daarmee is deze uitsluitingsgrond niet van toepassing op de twee
330 betreffende besluiten, naar de mening van de Referendumcommissie.

335 De criteria voor dringendheid en spoedeisendheid zijn niet specifiek en objectief te geven. Anders
zouden de criteria wel zijn opgenomen in de verordening. In het licht van dringendheid en
spoedeisendheid heeft De Referendumcommissie gekeken of er in de besluiten die voorlagen
ruimte is, in tijd en onderhandelen, om de eventuele vertraging die een referendum oplevert, op te
vangen. Naar de mening van de commissie was die speling aanwezig. Dat is de basis geweest van
het advies om te stellen dat er in dit geval en in deze zin geen sprake is van spoedeisendheid of

dringendheid.

340 De heer **Klein** (CU) hoorde van het risico voor de OV NH2022 dat de provincie per januari in het geheel zonder Omgevingsverordening zit. In hoeverre heeft de Referendumcommissie dat risico meegewogen? Waarom adviseert de commissie, ondanks dit grote risico, toch dat er geen sprake is van spoedeisendheid voor dat referendumverzoek?

345 De heer **Van Holsteijn** beaamt dat de Referendumcommissie de twee besluiten wel degelijk referendabel acht. Als er een referendum komt en daar een negatief uitkomt en Provinciale Staten dat advies overnemen en omzetten in een besluit, dan is er een zeker risico. Dat risico zal door de Staten gewogen moeten worden. Naar de mening van de Referendumcommissie maakt dat deze twee besluiten niet als zodanig 'niet referendabel'.

De heer **Klein** (CU) merkt op dat de referendumprocedure ook tijd in beslag neemt. Dat is ook een risico. Als de procedure niet binnen tien maanden wordt afgerond, dan zit de provincie ook zonder Omgevingsverordening.

350 De heer **Van Holsteijn** antwoordt dat het hebben van geen regels in beginsel ook een uitkomst is. Dat kan in politieke zin onwenselijk worden geacht. Technisch gezien is dat een uitkomst. Er is altijd nog dat 'noodventiel'. Als de vrees voor dat risico heel groot is, dan kan altijd nog worden besloten tot inwerkingtreding van een besluit, terwijl het referendumtraject doorloopt. Een dergelijk plan B is altijd nog mogelijk.

355 De **voorzitter** constateert dat er geen vragen meer zijn. Hij bedankt de heer Van Holsteijn voor de toelichting. De voorzitter deelt de behoefte van de Referendumcommissie om een keer kennis te maken. Wellicht is dat mogelijk op maandag 7 maart a.s., wanneer de voordracht voorligt, of tijdens een andere gelegenheid.

3. Sluiting

360 De **voorzitter** bedankt de deelnemers aan de vergadering en degenen die een toelichting hebben gegeven en sluit de technische toelichting om 19.44 uur.